

LBRIS

We know
books

POLIS

REVISTĂ DE ȘTIINȚE POLITICE

Volum XI, Nr. 4 (42), Serie nouă, septembrie-noiembrie 2023

SUMAR

EDITORIAL	5
Statutul actual al științelor politice în România Sorin BOCANCEA	5
STATUTUL ACTUAL AL ȘTIINȚELOR POLITICE	33
Evoluția științei politice în România – reflecții pe marginea unui domeniu în continuă schimbare Radu CARP	33
Am mai putea rupe „cercul vicios al politizării” în România de astăzi? Despre politică, politicianism și științele politice în orizontul psihocultural al societății românești Anton CĂRPINSCHI	41
Științele politice: de la stat, la privat Cristian BOCANCEA	61
Știință politică în România: vocabular instituțional, obiecte de studiu și resurse umane Cristian PREDA	77
Știința politică/științele politice în România – între confuzie, neîncredere și lipsa utilității Sabin DRĂGULIN	93
Motivații și reprezentări ale studenților cu privire la domeniul Științelor Politice în România Bogdan GHEORGHITĂ & Sabina-Adina LUCA	109
Deschideri pentru o analiză longitudinală periodică a dinamicii progresismului de secol XXI în cercetarea politologică Tudor PITULAC	121
INTERVIU	177
Angelo Chielli: „Știința politică trebuie să se constituie ca o cunoaștere convențională ce trebuie să tindă să creeze o ordine prin care să interpreteze multiplele aspecte ale realității” Interviu realizat de Sorin BOCANCEA	177

VARIA	183
Politică și știință: despre structura revoluțiilor științifice și libertatea cercetătorilor	183
Dragoș DRAGOMAN	
Tradiție și continuitate. Explicații pentru atitudinea pro-rusă a Serbiei în contextul războiului din Ucraina	197
Neda GRUICI	
Evoluția securității energetice a României în perioada 1989-2023	225
Ioana IOANES	
EVENIMENT	259
Monica Lovinescu – Centenarul Nașterii (1923-2023)	259
Grupaj realizat de Didona GOANȚĂ	
RECENZII	269
O teorie sociologică a crizei sociale	269
Doru TOMPEA	
Viața „Doamnei de Fier” a politicii israeliene	273
Bogdan GHEORGHITĂ	
Emanuel Copilaș, Integrarea României în sfera de influență sovietică (1944-1947). Perspective internaționale și locale	277
Florin GRECU	
Cătălin Gomboș, Piano Man în casa războiului. Însemnări din Irak și Afganistan	281
Bogdan GHEORGHITĂ	
Note despre autori	285
Instrucțiuni pentru autori	291
Instructions to authors	294

EDITORIAL

Statutul actual al științelor politice în România

[Current Status of Political Science in Romania]

Sorin BOCANCEA

Abstract: *Although it was achieved with some difficulties, the institutionalization of political science in Romania was a fairly rapid process. Coming after a period of propagandistic obscurity that compromised the idea of politics, they were confronted with a certain reticence of society towards this field. Therefore, their position within the education system was minor. However, the pace of development has accelerated, due to the training of specialists in Western institutions, the establishment of specialist journals, the translation of classics, the emergence of a local literature and international collaboration between researchers and institutions. Under the current conditions of the complexity of each society and of the international context, it is necessary to professionalize politics, a process that can be achieved primarily by these sciences. Although it might seem that interdisciplinarity and methodological pluralism are weaknesses or sources of ambiguity in political science, they are in fact its strengths. However, it is not these aspects that are holding political science back, but society's lack of interest in it, generated by ignorance. The only way to put political science where it should be is to set up a professional association to dialogue with the public authorities and champion the cause of political science.*

Keywords: *political science, political science, interdisciplinarity, institutionalization, internationalization, methodological pluralism.*

Introducere

În luna iunie 2023, seria nouă a revistei *Polis* a împlinit 10 ani de apariție neîntreruptă, fapt ce a prilejuit organizarea unei dezbateri cu privire la statutul actual al științelor politice, la care au participat cadre didactice universitare de la facultățile de

profil din: Universitatea București (Radu Carp, Dan Pavel, Cristian Preda și Claudiu Tufiș), Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj Napoca (Sergiu Mișcoiu), Universitatea de Vest din Timișoara (Emanuel Copilaș), Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași (Anton Carpinschi) și Universitatea „Petre Andrei” din Iași (Cristian

Bocancea, Georgeta Condur, Sabin Drăgulin, Tudor Pitulac, Daniel Șandru și Doru Tompea). S-au întâlnit atunci în Aula Magna a Universității „Petre Andrei” din Iași persoane din generații diferite: unele au fost implicate în fondarea programelor sau a facultăților de științe politice, altele au venit mai târziu, în perioada consolidării acestora.

Dezbaterea nu a avut un parcurs prestabilit, fiecare dintre participanți având libertatea să prezinte propriile opinii și experiențe avute în cariera de profesor și de cercetător în științe politice. Am convenit atunci ca fiecare să-și pregătească prezentarea în vederea publicării în numărul de toamnă *Polisului*. Așa s-a constituit prezentul număr al revistei.

În contribuția mea, voi realiza o trecere în revistă a statutului științelor politice în România, pornind de la definire, continuând cu dezvoltarea lor în România postcomunistă, cu dificultățile cu care se confruntă și terminând cu perspectivele pe care acestea le au.

Știința politică sau științe politice?

Mereu revine această întrebare: se poate vorbi despre știință politică sau despre științe politice? După cum observa Profesorul Mihai Baciu în timpul dezbaterii despre statutul științelor politice, nici matematica, nici fizica nu sunt nevoite să-și justifice statutul de știință, pe când știința politică este mereu în această postură. Situația nu este ieșită din comun, fi-

ind vorba de un domeniu nou de cercetare, caracterizat de pluralism metodologic și de o necesară deschidere spre interdisciplinaritate.

Încercările de definire a științei politice sunt de dată recentă, dacă le comparăm cu demersurile din celelalte științe. În manualul publicat de Fred I. Greenstein și Nelson W. Polsby în 1975, se vorbea de divorțul științei politice de filosofie și adoptarea metodei științelor naturii¹. În *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice*, apărută în 1987, nu există un articol care să definească știința politică, ci unul care definește *teoria politică* drept „reflecție sistematică asupra naturii și scopurilor guvernământului, cuprinzând îndeobște atât înțelegerea instituțiilor politice existente, cât și o concepție despre modul cum – și dacă – acestea ar trebui schimbate”². Autorul articolului, David Miller, realizează, totuși, o corelație între teoria și știința politică, arătând că aceasta din urmă a apărut în secolul XX iar teoria politică a fost văzută ca partea teoretică a științei politice, care „sintetizează observațiile particulare și generalizările empirice de mai mică anvergură din cadrul explicativ general...”³. Aproximarea studierii politicii de științele empirice este prezentă și-n definiția pe care a dat-o Domenico Fisichella, în 1988, științei politice, ca „studiul fenomenelor politice cu ajutorul metodelor științelor empirice”⁴.

În 1991, Paul A. Sabatier constata că cercetările politologilor din deceniile opt și nouă ale secolului trecut pot fi împărțite în 4 grupe: cercetări

ale unor domenii specifice (transport, sănătate, resurse, relații internaționale ș.a.), cu studii de caz utile practicienilor precum și elaborării inductive a unor teorii ce vizează procesul politic în ansamblu; realizarea unor studii de impact al politicilor publice, lărgind criteriile de evaluare a bunăstării sociale prin includerea unora precum participarea cetățenilor, depășind tradiționala tehnică cost-beneficiu prin integrarea studiilor asupra procesului politic; concentrarea asupra procesului politic ce afectează punerea în practică a politicilor publice; proiectarea politicii, abordarea ce s-a concentrat pe eficacitatea diferitelor instrumente politice, participarea nefiind un scop în sine, ci un mijloc de influențare a guvernării⁵.

O definiție cuprinzătoare va primi știința politică în *Manualul* editat de Robert E. Goodin & Hans-Dieter Klingemann în 1996. Pornind de la definirea politicii ca „folosire constrânsă a puterii sociale”, cei doi politologi definesc știința politică drept „studiere a naturii și a surselor acelor constrângeri și a tehnicilor pentru folosirea puterii sociale în cadrul acelor constrângeri”⁶. „Știința” este luată în acest caz în sensul consacrat de tradiția universităților germane, de „cercetare sistematică, cu o construcție care tinde spre un set tot mai diferențiat de propoziții ordonate despre lumea empirică”⁷. În acest caz, trebuie evitată eroarea pozitivistă a pretenției descoperirii unor legi acoperitoare, pentru că subiectul acestei științe îl constituie ființele umane care, deși sunt supuse unor anumite forțe

cauzale, sunt „și actori intenționali, capabili să cunoască și să acționeze pe această bază. «Credință», «scop», «intenție», «sens» sunt, toate, elemente potențial cruciale în explicarea acțiunilor umane... Subiecții studiați de știința politică, precum și de toate științele sociale, au un sens ontologic radical diferit de acela al bilelor de biliard”⁸.

Esențială pentru înțelgerea ariei științei politice mi se pare a fi următoarea clarificare a autorilor *Manualului*: „subdisciplinele în jurul cărora am organizat noul *Manual* reprezintă ceea ce ni s-a părut a constitui configurația dominantă a disciplinei în prezent. Ele sunt totuși departe de a fi ermetic pecetluite. Munca trans- și inter-subdisciplinară este tot mai obișnuită prin frecvență și mai convingătoare prin calitate. [...] Noul *Manual de știință politică* întreprinde o extindere disciplinară, pentru a putea include travaliul înrudit din economie și sociologie, psihologie și statistică, antropologie și studii de arie”⁹. Este aici o replică la observația pe care o făcea Gabriel Almond în 1988 cu privire la faptul că, în științele politice, cercetătorii stau la „mese separate”¹⁰.

În urma aplicării metodei bibliometrice, Goodin & Klingemann au identificat opt subdomenii ale disciplinei: instituții politice, comportament politic, politică comparată, relații internaționale, teorie politică, politici publice și administrație și economie politică. Aceștia li se adaugă și metodologia politică¹¹.

Comparând diferite definiții, Adrian Miroiu arată că „politica cuprinde procesele prin care, prin interacțiunile dintre oameni, se formează și se implementează deciziile sociale”¹². În mod firesc, știința politică este studierea acestor procese.

Revenim la întrebarea: este vorba de știință sau de științe politice? Adrian Miroiu formulează următorul răspuns: „în știința politică există abordări foarte diferite, chiar incomensurabile. În știința politică nu există o «paradigmă», ci mai multe; dar de aici nu pute trage concluzia că există mai multe științe ale politicii («științele politice»), ci doar că politica este astăzi abordată din perspective extrem de diferite”¹³. Și politologul dă exemplul celor opt subdomenii semnalate de Goodin & Klingemann, arătând apoi că putem distinge cercetătorii științei politice și după tipul de abordare teoretică, după cum au procedat în 1995 David Marsh & Gerry Stoker, identificând următoarele șase abordări: *teoria politică normativă* (care are ca obiectiv descoperirea și aplicarea valorilor în sfera relațiilor și a practicii politice), *studiile instituționale* (ce analizează regulile, procedurile și organizarea formală a raporturilor din societate precum și impactul acestora asupra luării deciziilor), *analiza comportamentală* (ce urmărește explicarea comportamentelor politice atât la nivel individual cât și social, acordând un rol important cauzalității și failibilității cercetărilor), *teoria alegerii raționale* (care urmărește condițiile ce definesc și constrâng alegerile sociale), *aborda-*

rea feministă (ce pornește de la premiza că patriarhatul definește aranjamentele sociale) și *analiza discursivă* (care cercetează modul în care discursul este produs și face posibilă acțiunea umană)¹⁴. În afară de aceste abordări, în a patra ediție a lucrării lor, publicată împreună cu Vivien Lowndes în 2017, Marsh & Stoker vor mai menționa *psihologia politică* și *marxismul*¹⁵.

Pluralismul metodologic al științei politice i-a determinat pe unii autori să nege existența acesteia. Dar, după cum arată Gabriel A. Almond, în cazul științei politice se poate demonstra „unitatea sa de substanță și metodă: o viziune cumulativă în sensul unei baze de cunoaștere din ce în ce mai mari și a ameliorării rigorii inferențiale. Există un pluralism în metodă și abordare, dar el este eclectic și sinergic, mai curând decât izolativ. [...] El este eclectic și integrativ, guvernat în ultimă instanță de angajamentul lipsit de compromis față de regulile evidenței și inferenței”¹⁶.

Faptul că știința politică a împrumutat elemente din alte domenii nu-i subminează statutul de știință. În opinia lui Mattei Dogan, „la cele mai înalte niveluri ale piramidei științei politice, cei mai mulți cercetători aparțin unei subdiscipline hibride: sociologia politică, economia politică, psihologia politică, filosofia politică, geografia politică, administrația publică, studiile zonale ș.a.m.d.. Alternativ, ei pot aparține unui domeniu sau subdomeniu hibrid... Toate problemele majore traversează granițele formale ale disciplinelor: căderea

democrației, anarhia, războiul și pacea, schimbarea generațională, conexiunea libertate-egalitate, individualismul în societățile avansate, fundamentalismul în societățile tradiționale, clasa conducătoare, opinia publică. Cei mai mulți specialiști nu sunt localizați în așa-numitul centru al disciplinei. Ei se află pe inelele exterioare, în contact cu specialiștii din alte discipline. Ei iau și dau cu împrumut la graniță. Sunt oameni de știință hibridă. Numărul politologilor «generalști» se află în rapidă descreștere. Toată lumea tinde să se specializeze în unul sau în mai multe domenii. [...] Aceia care se închid în granițele tradiționale ale științei politice își îngustează perspectiva și își reduc oportunitățile de inovație – cu excepția problemelor constituționale și ale aparatului de stat¹⁷.

Pornind de la definiția aristoteliciană a omului ca ființă socială, Ronald F. King arată că „există în mod permanent și mereu în actualitate subiecte de interes cum ar fi constituirea și stabilitatea comunităților publice, granița dintre individ și comunitate, instituțiile și procedurile folosite de către comunitate la luarea de decizii, strategiile actorilor politici care își desfășoară activitatea în acea comunitate, distribuția puterii în cadrul comunității, diferențele din interiorul unei comunități și interacțiunea dintre comunități, precum și rezultatele politicilor ce decurg din deciziile comunității. Acestea sunt subiectele tradiționale din cadrul științelor politice. Ceea ce apreciez eu la această definiție este faptul că ne orientează

atenția dincolo de domeniul îngust al partidelor și al alegerilor și plasează cu fermitate această disciplină în cadrul dezbaterilor ce sunt fundamentale în istoria intelectuală occidentală. Nu este un accident faptul că Aristotel a numit politica drept «regina științelor». Poate că nu există un cadru unanim acceptat al științelor politice, dar nu sunt prea îngrijorat din pricina asta, căci există o unitate esențială a științelor sociale. Distincțiile care separă aria științelor politice, sociologiei, administrației publice și psihologiei sunt relativ arbitrare. Toate se ocupă de relațiile umane și au ca scop, în ciuda diferențelor dintre perspectivele lor teoretice, studiul și îmbunătățirea condiției umane¹⁸.

Platon și Aristotel vorbeau despre arta guvernării, numind-o „artă regală”, respectiv „regina științelor”. Analizând etichetele primite de-a lungul timpului de politică (artă, meșteșug) și de învățarea ei (vocație sau chemare), Goodin & Klingemann consideră că studiul politicii „este o vocație mai degrabă decât o pasiune și o slujbă mai degrabă decât un hobby¹⁹”. Ei observă faptul că știința politică avansează spre profesionalizare, dovezi ale acestei realități fiind faptul că există un acord cu privire la „competența profesională minimă” și tendința de judecare a muncii din acest domeniu în termenii unor standarde de excelență profesională: „în vreme ce standardele minimale sunt în general împărtășite, aspirațiile mai înalte sunt numeroase și variate. Dar și în știința politică, la fel ca în medicină, fiecare subspecialitate din ca-

drul profesiei mai mari are propriile sale standarde interioare de excelență, după care sunt judecați membrii ei. Și în știința politică, ca și în medicină, la nivelul general al profesiei, există un înțeles cu privire la felul în care se situează laolaltă toate subspecialitățile pentru a forma un tot coerent”²⁰.

În concluzie, consider că opțiunea pentru „știința politică” sau „științe politice” este o chestiune de obișnuință și de gust. Ambele expresii trimit la un domeniu de cercetare ale cărui caracteristici definitorii sunt pluralismul metodologic și interdisciplinaritatea. Este un domeniu în care preocupările sunt vechi, cu o istorie de peste două milenii, dar care a căpătat o formă unitară de curând, pe care și societatea românească a adoptat-o în anii în care începuse o viață nouă. De aceea, sunt firești ezitățile și confuziile ce mai persistă încă în abordarea lui, începând chiar cu denumirea.

Știința politică în România postcomunistă

Știința politică a patruns în universitățile din România la începutul anilor '90, într-un teren sărac. În 1977, științele sociale din România au primit o puternică lovitură, discipline precum psihologia și pedagogia fiind desființate în universitățile din țară, fiind păstrat câte un program la Universitatea București. În acel an, sociologia a fost desființată ca disciplină de studiu academic.

S-a spus că în perioada comunistă s-a făcut știința politică la Academia

„Ștefan Gheorghiu”. Chiar dacă în 1968 a fost introdus în nomenclator și un asemenea program, la acel institut al PCR nu s-a făcut atât știința politică, cât instruirea propagandiștilor și a celor ce urmau să aibă funcții de conducere la diverse niveluri ale administrației comuniste. Faptul că un grup restrâns de cadre avea acces la o parte din literatura de specialitate nu însemna că în acea instituție se făcea știința politică în felul în care înțelegem azi că trebuie făcută. În acea perioadă, nici occidentalii nu erau edificați asupra științei politice, cu atât mai puțin profesorii de propagandă comunistă. Practicarea științei politice presupune acces la scrieri, participarea la conferințe, legături permanente cu oamenii din domeniu, proiecte de cercetare, conceperea și aplicarea unor soluții pentru îmbunătățirea vieții sociale și posibilitatea de a măsura impactul rezultatelor cercetărilor și al soluțiilor propuse. Or, în societatea în care deciziile se luau la partid, acest lucru nu era posibil.

Cei care au înființat programele de științe politice în primii ani ai postcomunismului au fost profesori ce veneau dinspre domeniile istorie, filosofie, drept și economie. De aceea, programele de învățământ erau făcute după puterea și competențele fiecărui cadru didactic ce acceptase să se orienteze spre această noutate academică.

Îmi amintesc un episod la care am asistat în 1996, la manifestările prilejuite de împlinirea a 10 ani de la înființarea Facultății de Științe Politice a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj

Napoca. Profesorul Vasile Boari povestea cum a pus bazele acelei facultăți, cu profesori de la Filosofie, Drept și Economie, motiv pentru care ceea ce făceau era destul de departe de ceea ce ar fi trebuit să fie știință politică. Ei făceau mai mult teorie politică. Clujenii au avut noroc de sprijinului venit din partea profesorului american Ronald King care, atunci când a văzut planurile de învățământ ale programului, a exclamat: „this is not political science!” Profesorul american era în sală atunci și a confirmat în hazul asistenței cele relatate de profesorul Boari. Am participat la acel eveniment împreună cu Cristian Bocancea, cel care, împreună cu Profesorul Anton Carpinski, contribuise la înființarea programului de Științe politice la Universitatea „Al. I. Cuza” și la înființarea Facultății de Științe Politice la Universitatea „Petre Andrei” din Iași, al cărei decan și era atunci. Ne-am întors descumpăniți de la acea întâlnire, pentru că la Iași noi făceam ceea ce făcuseră clujenii până la venirea profesorului King. Mai aveam de lucru până a face și noi știință politică.

După cum observa și Cristina Stănuș²¹, în România, „necesitatea de a realiza conexiunea rapid sub aspectele teoretic și metodologic cu știința politică de masă a funcționat ca forță centripetă în instituționalizarea științei politice. Dar, aceasta a manifestat și tendințe centrifuge. Acestea au venit, în primul rând, din dificultățile de separare de abordările teoretice și de metodologiile pe care membrii științei politice din departamente le-

au adus cu ei din filosofie, istorie, drept, economie și sociologie și, în al doilea rând, din subdomeniile care au încercat și au reușit să-și creeze discipline proprii. Este cazul administrației publice, relațiilor internaționale și studiilor europene și, mai recent, studiilor de securitate”.

După anii fondărilor au urmat cei ai consolidării, de după 2000, despre care aflăm din studiu semnat de Bogdan Gheorghiu și Dragoș Dragoman: „domeniul științelor politice ca disciplină academică s-a consolidat prin trei mecanisme: reproducere, standardizare și finanțare [...] Domeniul de cercetare s-a extins cu zone mai specifice și mai înguste ca modernizarea economică și dezvoltarea, statul de drept, comercializare, proiectarea și colectarea de date ale anchetei sociale europene, guvernare națională și europeană, diversitate socială și etnică, schimbare socială, cultură și globalizare, capital social, participare democratică, migrație, xenofobie și populism, mass-media și politica democratică. Mai mult, probleme cheie în știința politică, cum ar fi democratizarea, politica de partid, alegerile, sistemele electorale și comportamentul electoral au devenit din ce în ce mai multe”²².

Un alt salt s-a produs la nivelul resurselor umane: tinerii cercetători care au decis să revină în România după ce au urmat studii de master sau doctorale în Occident au ținut legătura cu colegii lor care au decis să nu revină în România. Astfel s-au creat echipe mixte de cercetători, fapt ce

reprezintă un salt calitativ și cantitativ al științelor politice²³.

Sunt perspective ce trec peste evoluția istorică a adomeniului de studiu, condierând că el s-a dezvoltat simultan în toate aspectele sale: „Trei faze în instituționalizarea științei politice românești pot fi identificate: legitimarea, profesionalizare și internaționalizare. Aceste trei etape care adesea modelează originile și evoluția unei discipline nu au loc în faze distinctiv, ci simultane”²⁴.

Două provocări importante ale anilor '90 au fost accesul la literatura de specialitate occidentală și fondarea unor publicații în domeniu. Remarcabile au fost înființarea revistei *Sfera politicii* (ce a apărut până în 2021, publicând în română și engleză) și apoi a revistei *Polis* (ce a apărut în perioada 1994-2000 sub egida IMAS iar din 2013 apare sub egida Facultății de Științe Politice și Administrative a Universității „Petre Andrei” din Iași, publicând în limbile română, engleză, franceză și italiană). Cea din urmă s-a remarcat prin publicarea unor traduceri din textele caldice ale științelor politice. Cu timpul, au mai apărut *Studia Politica. Romanian Political Science Review* (revistă trimestrială, ce a apărut inițial în română, engleză și franceză, iar în prezent apare doar în engleză), *Romanian Journal of Political*

Science (revistă bianuală editată de Societatea Academică Română, ce apare în limba engleză), *Romanian Journal of Society and Politics* (editată de Universitatea Națională de Studii Politice și Administrație Publică), *Society and Politics* (revistă anuală, apărută în perioada 2007-2022 la Universitatea „Vasile Goldiș” din Arad). La Cluj Napoca, în 2006, a apărut revista *Europolis. Jurnal of Political Analysis and Theory*, însă în prezent nu mai apare.

După cum spunea Cristian Preda, „strategia asumată de *Studia Politica* a fost imitarea revistelor de științe politice occidentale, prin asocierea acesteia cu profesorii de științe politice cu care noi – fie Daniel Barbu, fie eu – am interacționat în timpul primului deceniu postcomunist”²⁵. Și în cazul celorlalte reviste, modelele au fost tot publicațiile de specialitate occidentale.

Statutul disciplinei

În *Nomenclatorul domeniilor și al specializărilor/programeelor de studii universitare*²⁶ pentru anul universitar 2023/2024, Științele politice apar ca ramură de știință cu următoarele domenii de studii la toate nivelurile (licență, masterat, doctorat): Relații internaționale și studii europene, Științe politice și Studii de securitate.

Ramura de știință	Domeniul de studii universitare de licență/doctorat/masterat	Specializarea
	Relații internaționale și studii europene	Relații internaționale și studii europene

Ramura de știință	Domeniul de studii universitare de licență/doctorat/masterat	Specializarea
Științe politice		Diplomație în afaceri
	Științe politice	Științe politice
	Studii de securitate	Studii de securitate

Tabelul 1. Domeniile Științelor politice

Competențele pe care trebuie să dobândească un absolvent de Științe politice sunt publicate de ANC²⁷, la capitolul 2633 – *Filozofi, istorici și specialiști în științe politice*: „Filozofii, istoricii și specialiștii în științe politice efectuează cercetări privind natura experienței și existenței umane, fazele sau aspectele istoriei umane, precum și structurile, mișcările și comportamentul politic. Aceștia documentează și prezintă rezultatele pentru a informa și a ghida acțiunile politice și individuale”. Iată care sunt aceste competențe: redactează lucrări științifice, academice și documentație tehnică; dă dovadă de expertiză disciplinară; gestionează cunoștințele în vederea unui impact strategic; prezintă argumente în mod convingător; comunică constatări științifice; promovează implicarea publicului în cercetare; solicită finanțare pentru cercetare; aplică metode științifice; gestionează date interoperabile și reutilizabile accesibile și ușor de găsit; gestionează drepturi de proprietate intelectuală; promovează transferul de cunoștințe; gândește în mod abstract; publică lucrări de cercetare academice; îndrumă oameni; desfășoară activități de cercetare la nivel interdisciplinar; sintetizează informații; evaluează activități de cercetare;

dezvoltă software cu sursă deschisă; interacționează profesional în mediile de cercetare și profesionale; efectuează cercetare științifică; diseminează rezultatele în rândul comunității științifice; gestionează dezvoltarea profesională personală; scrie publicații științifice; aplică principiile eticii și integrității științifice în activitățile de cercetare; dezvoltă rețele profesionale cu cercetători; asigură managementul de proiect; promovează inovarea deschisă în cercetare; vorbește mai multe limbi străine; gestionează date în domeniul cercetării; gestionează publicații deschise; integrează dimensiunea de gen în cercetare; prezintă rezultatele analizelor; aplică tehnici de analiză statistică; consultă surse de informare; desfășoară cercetare calitativă; analizează legislația; întocmește rapoarte de lucru; analizează date; desfășoară interviuri de cercetare.

Am eliminat din listă trei competențe ce-i priveau strict pe istorici. Cât privește celelalte, este evident faptul că unele sunt redundante. Competențele nu sunt împărțite pe niveluri de studiu, situație din care s-ar putea deduce că ele sunt obligatorii pentru primul ciclu. Pentru a merge mai aproape de absolvent, iată ce cunoștințe (voi menționa doar seturile

de cunoștințe, fără detalieri) sunt prevăzute pe suplimentul ce însoțește diploma de licență²⁸:

1. *Înțelegerea fundamentelor teoriilor sociale și politice pentru analiza și evaluarea organizării socio-politice;*
2. *Elaborarea și gestionarea proiectelor, planurilor, programelor și acțiunilor social-politice;*
3. *Utilizarea metodelor de analiză a sistemelor social-politice;*
4. *Proiectarea de strategii politice în contexte locale, regionale, naționale și globale;*
5. *Susținerea, promovarea și comunicarea unor idei și valori sociale și politice.*

Pe baza acestor pachete de cunoștințe, se prezumă că absolventul va avea următoarele competențe (pe care le redau în detaliu):

1. *Aplicarea fundamentelor teoriilor sociale și politice pentru analiza și evaluarea organizării socio-politice*, în cadrul căreia va: putea să aplice metode științifice în înțelegerea teoriilor fundamentale ale social-politicului; dobândi resursele necesare pentru a analiza fenomene și procese social politice; putea evalua fenomene și procese social politice în mod riguros și științific; fi capabil să aplice metoda comparativă în analiza teoriilor și sistemelor politice; avea o perspectivă istorică critică asupra diferitelor sisteme politice; putea contribui la revizuirea și actualizarea teoriilor și metodelor specifice domeniului social politic; înțelege

subiectele de actualitate din sfera social politică.

2. *Elaborarea și gestionarea proiectelor, planurilor, programelor și acțiunilor social-politice*, în cadrul căreia va: cunoaște tehnicile de elaborare și gestionarea a proiectelor de acțiune și intervenție sociale, economice și politice; fi capabil să elaboreze propuneri de politici publice, strategii socio economice, politică externă și europeană, comunicare interculturală, egalitate de șanse; putea aplica cunoștințele referitoare la ciclul formulării și implementării politicilor publice și al acțiunilor politice în general; comunica eficient rezultatele unei analize de politici publice.

3. *Utilizarea metodelor de analiză a sistemelor social-politice*, în carul căreia va: fi capabil să creeze un design de cercetare aplicat oricărei întrebări; putea operaționaliza concepte complexe; putea măsura și evalua fenomene și procese politice; fi capabil să analizeze date cantitative, inclusiv realizarea și implementarea sondajelor de opinie; fi capabil să analizeze date calitative; cunoaște și folosi softuri de analiză a datelor; fi capabil să elaboreze propuneri de cercetare.

4. *Proiectarea de strategii politice în contexte locale, regionale, naționale și globale*, în cadrul căreia va: putea concepe și structura procese care conduc la luarea unei decizii politice; putea concepe și realiza un proces de formulare și implementare a unei politici publice; înțelege interdependența între sferile națională, locală și internațională din perspecti-

va acțiunilor și strategiilor politice; putea să înțeleagă și sintetiza un volum mare de informații cu caracter interdisciplinar; evalua factorii de risc ai unei decizii/strategii politice; analiza politici naționale și internaționale.

5. *Susținerea, promovarea și comunicarea unor idei și valori sociale și politice*, în cadrul căreia va: putea să desfășoare activități de relații publice; putea să se implice în campanii de comunicare pe diverse teme de actualitate pentru sfera politicului; putea consilia actorii politici și soci-

ali; cunoaște diferitele modalități de organizare și monitorizare a unei campanii de sensibilizare a opiniei publice.

Cu toate acestea, dobândirea acestora nu duce automat și la dreptul absolvenților programelor de licență de a exercita oricare dintre ocupațiile alocate domeniului. Vom vedea acest lucru urmărind ocupațiile pe care le poate avea un absolvent de științe politice la nivelurile licență (L) și master (M), după prevederile Registrului Național al Calificărilor din Învățământul Superior²⁹.

Ocupația	Calificare	Domeniu educațional	Nivel studii
Politolog (cod COR: 263304)	Dezvoltare internațională	Științe politice și educație civică	M
	Drepturile omului	Filosofie și etică	M
	Elite politice românești (sec. XVIII-XX)	Istorie și arheologie	M
	Filosofie	Filosofie și etică	L
	Geopolitică și interferențe sociale și culturale est-europene	Istorie și arheologie	M
	Istoria românilor și a României în context european (sec. XIV-XX)	„	M
	Istorie	„	L
	Managementul Operațional la Frontiera Externă Schengen	Ordine publică și siguranță națională	M
	Managementul organizațiilor politice	Științe politice și educație civică	M
	Politică Comparată	„	M
	Politica Europeană și Românească	„	M

	Politici publice și management instituțional	„	M
	Politica în Europa. State, Frontiere și Societăți (FR)	„	M
	Relații Internaționale și Studii Europene (EN)	„	M
	Securitate națională și euro-atlantică	„	M
	Securitate și Relații Internaționale	„	M
	Securitate și tehnologie	„	M
	Societate, stat, război în secolele XVIII-XX (cod COR: 2633.3)	Istorie și arheologie	M
Cercetător în științele politice (cod COR: 263309)	Politică Comparată	Științe politice și educație civică	M
	Politica în Europa. State, Frontiere și Societăți (FR)	„	M
	Științe politice	„	L
Asistent de cercetare în științele politice (cod COR: 263310)	Dezvoltare internațională	„	M
	Politici publice și management instituțional	„	M
	Securitate națională și euro-atlantică	„	M
	Securitate și Relații Internaționale	„	M
	Științe politice	„	L
	Studii de securitate	„	L
Șef birou organizație politică, obștească, umanitară (cod COR: 121301)	Științe politice	„	L
Șef serviciu organizație politică, obștească, umanitară (cod COR: 121302)	Politică Comparată	„	M

Consilier instituții publice (cod COR: 111204)	Politica Europeană și Românească	„	M
Specialist în activitatea de lobby (cod COR: 243220)	Politica Europeană și Românească	„	M
Manager al organizației culturale (cod COR: 143105)	Politica în Europa. State, Frontiere și Societăți (FR)	„	M
Referent relații externe (cod COR:242215)	Relații Internaționale și Studii Europene (EN)	„	M
Secretar diplomatic (cod COR: 111234)	Relații Internaționale și Studii Europene (EN)	„	M
Editorialist (cod COR: 264207)	Științe politice	„	L
Comentator publicist (cod COR: 264201)	Științe politice	„	L
Consilier organizație politică (cod COR: 111401)	Științe politice	„	L
Analist de informații (cod COR: 242224)	Studii de securitate	„	L
Consultant de securitate (cod COR: 242113)	Studii de securitate	„	L

Tabelul 2: Ocupații și calificări ale absolvenților de Științe politice

Absolvenții de științe politice pot avea 15 ocupații, dintre care 9 la nivel licență. Dar, trebuie făcută o precizare importantă: cele 9 ocupații de la nivel licențiat au fost posibile doar până în 2022, an din care a rămas o singură ocupație, cea de *politolog*, restul fiind rezervate doar absolvenților de master.

După cum se poate observa, absolvenții de politologie împart această ocupație cu absolvenții de filosofie, istorie și siguranță națională. La aceasta se adaugă faptul că, după

2000, absolvenții de științe politice au început să piardă oportunități pe piața muncii, acestea fiind preluate de către absolvenții de administrație publică, comunicare și jurnalism.

În afară de asta, sunt domenii în care ar putea avea acces, ocupații pe care ar putea să le exercite, dar sunt rezervate altor domenii: consilier afaceri europene, jurnalist politic, profesor în învățământul liceal (cu condiția absolvirii modulului pedagogic), manager de proiect ș.a. dar, în prezent, un absolvent de științe politice poate